

«SCIENTIFIC LIGHTS» BY PROFESSOR IGOR SERGETA

«НАУКОВІ ВОГНІ» ПРОФЕСОРА ІГОРЯ СЕРГЕТИ

ЛЮДИ. ПОДІЇ. ДОЛІ

29 квітня 2022 року виповнилося 60 років від дня народження відомого вченого-гігієніста, завідувача кафедри загальної гігієни та екології Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова, доктора медичних наук, професора І.В. Сергетя

Характеризуючи Ігоря Володимировича, численні учні та однодумці зазвичай згадують його улюблений мультфільм «Іжачок у тумані». Кажу, що у первинній версії були слова: «Ты не туда идешь! Огни в другой стороне! – Не страшно, я зажгу свои». Ці слова найповніше визначають науковий шлях ювіляра, який одним з перших в Україні в основу гігієнічних досліджень поклав (на відміну від екологічно зумовлених підходів) фізіологічний та психофізіологічний постулати і став одним з зачинателів української університетської гігієни.

Ігор Сергетя 1986 року з відзнакою закінчив Вінницький медичний інститут імені М.І. Пирогова та отримав направлення на кафедру загальної гігієни та екології, з якою нероз-

ривно пов'язаний увесь його трудовий шлях. З серпня 1986 року він працює спочатку старшим лаборантом, з березня 1987 року – асистентом кафедри, з грудня 1993 року донині – завідувачем кафедри.

Протягом 1989-1991 років навчався в аспірантурі без відриву від виробництва на кафедрі гігієни дітей і підлітків Центрального інституту удосконалення лікарів, яку достроково закінчив у жовтні 1991 року, захистивши дисертацію на тему: «Гігієнічне обґрунтування навчально-тренувального режиму, що сприяє активному формуванню професійно значущих функцій школярів (на прикладі професії оператор ЕОМ)». 1994 року йому присвоєно звання доцента.

За два роки захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук на тему: «Гігієнічні основи комплексної системи оптимізації вільного часу підлітків», а у квітні 2001 року стає професором.

Сергетя І.В. – один з провідних гігієністів країни, талановитий науковець і педагог, проводить активну наукову і громадську діяльність. У центрі його інтересів – сучасні проблеми гігієни дітей, підлітків та молоді, психогігієни і психофізіології, університетської гігієни, гігієни та фізіології адаптаційного процесу, профілактичної антропології. Він є автором 950 наукових та навчально-методичних праць, зокрема 12 монографій, 13 підручників, 47 навчальних посібників, 11 навчальних програм, 13 патентів, 3 електронних підручників, 9 методичних рекомендацій, 30 інформаційних листів та 9 галузевих нововведень. Має один з найвищих у країні індекс Хірша (23) та i10-індекс (32) за рубрикою Google Scholar: Медицина Public Health.

Протягом наукової діяльності професор І.В. Сергетя підготував 4 доктори і 19 кандидатів медичних та біологічних наук. Нині за його керівництва готуються до захисту 4 дисертації на здобуття ступеня доктора філософії.

У 1990-х роках у наукових роботах Сергетя І.В. було обґрунтовано гігієнічні основи комплексного підходу до оцінки стану здоров'я дітей, підлітків та молоді, розроблено гігієнічні принципи оптимізації діяльності учнів школи в умовах використання нових інформа-

ційних технологій, визначено гігієнічні принципи професійної орієнтації учнів інформаційної сфери. Суттєвим внеском Сергеті І.В. слід вважати обґрунтування наукових основ комплексної системи оптимізації вільного часу дітей і підлітків, визначальними елементами якої є наукові принципи раціональної організації позаурочної діяльності, концептуальна модель ефективного використання вільного часу, методи та засоби цілеспрямованого впливу на функціональний стан організму учнів тощо.

На початку 2000-х років у центрі досліджень професора Сергеті І.В. та його учнів перебували психогігієна і психофізіологія дітей, підлітків та молоді, гігієна адаптаційного процесу тощо. Зокрема, у циклах наукових робіт, опублікованих у вітчизняній та зарубіжній періодиці, розроблено та науково обґрунтовано концепцію психогігієнічного впливу на процеси формування, збереження та зміцнення психічного здоров'я дітей і підлітків.

Останнім часом професором Сергетою І.В. здійснено гігієнічну оцінку особливостей організації навчального процесу у сучасних закладах вищої освіти в умовах використання заліково-семестрової, кредитно-модульної та інших систем навчання; виявлено особливості навчально значущої адаптації дівчат і юнаків; визначено закономірності процесів формування особистості студентів та встановлено індивідуально значущі фактори ризику щодо формування імовірних відхилень; науково обґрунтовано програми психофізіологічного впливу на організм та психогігієнічної корекції процесів формування особистості студентів у структурі здоров'язбережних техно-

логій; науково обґрунтовано гігієнічні нормативи рухової активності студентської молоді тощо.

Професор Сергеті І.В. вдало поєднує активну наукову та навчальну діяльність з організаційно-громадською діяльністю. Він є членом редакційних колегій і редакційних рад журналів «Довкілля та здоров'я», «Biomedical and biosocial anthropology», «Актуальні проблеми транспортної медицини: навколишнє середовище; професійне здоров'я; патологія», «Вісник Вінницького національного медичного університету», «Педагогіка безпеки» та збірок наукових праць «Гігієна населених місць», «Актуальні проблеми профілактичної медицини». У 2002-2005 роках професор очолював методичну раду університету з медико-теоретичних дисциплін, від 2004 по 2009 рік був проректором з наукової роботи Вінницького національного медичного університету, а протягом 2006-2007 років – членом координаційної науково-методичної ради з питань післядипломної освіти МОЗ України.

Відома й наукова діяльність Сергеті І.В. на міжнародному рівні. Актуальним проблемам гігієни дітей і підлітків та гігієни адаптаційного процесу присвячено цикл його публікацій у провідних наукових виданнях, у доповідях на численних міжнародних наукових форумах тощо. Протягом 2004-2008 років професор Сергеті І.В. був науковим координатором спільних наукових проектів Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова та Міжнародного центру освіти у галузі охорони здоров'я імені Дж. Спаркмана, Міжнародного центру навчальних і науково-дослідних програм Фогарті Університету штату Алабама (м. Бірмінгем,

США). 2020 року Ігор Володимирович пройшов курс та був обраний до складу учасників міжнародного проекту Американських Рад «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic Integrity and Quality Initiative – Academic IQ).

Нині професор І.В. Сергеті є заступником голови комітету фахової експертизи ліцензійних іспитів Державної організації «Центр тестування професійної компетентності фахівців з вищою освітою при МОЗ України», членом однієї з Експертно-координаційних рад НАМН України, вченим секретарем Міжнародної академії інтегративної антропології. Він здійснює плідну діяльність на обласному та університетському рівнях.

У різні роки Сергеті І.В. входив до експертних рад ВАК України з профілактичної медицини і ДАК МОН України з профілактичної медицини. Працював у складі спеціалізованих вчених рад з захисту докторських та кандидатських дисертацій при ДУ «Інститут громадського здоров'я імені О.М. Марзеєва НАМН України», при Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця МОЗ України та при Вінницькому національному медичному університеті імені М.І. Пирогова.

Має подяку прем'єр-міністра України, відзначений Почесною грамотою МОЗ України, удостоєний премії вітчизняної НАМН.

**Вінницький
національний медичний
університет
імені М.І. Пирогова,**

**президія ГО «Українська
асоціація громадського
здоров'я»,**

**редколегія журналу
«Довкілля та здоров'я»**